

DOSAR NR.

R O M Â N I A

**CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A IV-A CIVILĂ**

ÎN C H E I E R E
Ședința publică de la 2018

Curtea constituită din:
PREȘEDINTE JUDECĂTOR:
JUDECĂTOR:
GREFIER:

.....

Pe rol soluționarea cererii de apel formulată de **apelanta reclamantă**, cu domiciliul ales la CIAv. (...) în București ..., împotriva sentinței civile nr. ..., pronunțată de ....., în dosarul nr. ..., în contradictoriu cu **intimata pârâtă**, cu sediul în București ..., având ca obiect „Legea nr. 10/2001”.

La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă apelanta reclamantă reprezentată de avocat ..., cu împuternicire avocațială la dosar, lipsind intimata pârâtă. Procedura este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, după care:

Apărătorul apelantei reclamante, cu privire la excepția de neconstituționalitate a art. 33 și 35 din Legea nr. 165/2013, consideră că trebuie aduse în fața legiuitorului aceste articole, în baza cărora mii de dosare sunt căzute din dreptul de a mai pretinde ceva, nefăcându-se nici o acțiune internă timp de 6 luni. Dispozițiile art. 33 instituie un întreg criteriu cu privire la numărul de cauze pe care o primărie îl are spre soluționare, acest criteriu, din punctul său de vedere, este un criteriu neclar, întrucât trebuie verificat de către petent prin consultarea unui site.

Să se constate că din anul 2010, de când Primăria Municipiului București a fost sancționată în cazul Athanasiu contra României și obligat legiuitorul să ofere o lege de despăgubire clară și accesibilă, nu a pus pe site-ul primăriei într-un mod clar aceste cauze pentru ca justițiabilul să poată să își facă un calcul prin care să determine în ce perioadă trebuie să atace răspunsul negativ.

Claritatea acestei norme trebuie verificată din punct de vedere constituțional, ea nu trece testul de constituționalitate, din punctul său de vedere, având în calcul acest detaliu al informației, care nu poate fi determinat.

Invocă neconstituționalitatea art. 35 privind termenul de 6 luni, care nu poate fi calculat, având în vedere că aceste cauze nu pot fi verificate pe site-ul Primăriei Municipiului București.

Curtea pune în discuția părților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la dispozițiile art. 35 alin. 2 din Legea nr. 18/1991, dacă aceste dispoziții sunt aplicabile, având în vedere și dispozițiile Legii nr. 10/2001 privind refuzul autorității administrativ teritoriale de a răspunde și dacă instituie un termen de decădere din dreptul substanțial de a obține măsuri reparatorii.

Apărătorul apelantei reclamante solicită admiterea solicitării instanței cu privire la hotărârea de dezlegare din partea Î.C.C.J. privind art. 35 alin. 2.

C U R T E A

Având nevoie de timp pentru a delibera și pentru a da posibilitate părților să depună la dosar concluzii scrise

DISPUNE

Amână pronunțarea la data de .....2018.

Pronunțată în ședință publică, azi .....2018.

PREȘEDINTE

JUDECĂTOR

GREFIER

ÎNCHEIERE

Ședința publică de la 2018

CURTEA

În aceeași compunere și pentru aceleași motive

DISPUNE

Amână pronunțarea la data de .....2018.

Pronunțată în ședință publică, azi .....2018.

PREȘEDINTE

JUDECĂTOR

GREFIER

ÎNCHEIERE

Ședința publică de la 2018

CURTEA

- I. ***Cu privire la cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 în raport de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, se rețin următoarele:***

Potrivit art. 29 din Legea nr. 47/1992 „, (1) Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia. (2) Excepția poate fi ridicată la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial. De asemenea, excepția poate fi ridicată de procuror în fața instanței de judecată, în cauzele la care participă”.

Astfel, pentru admisibilitatea sesizării Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

1. neconstituționalitatea să privească o lege sau o dispoziție dintr-o lege sau ordonanță, în vigoare;
2. dispozițiile respective să aibă legătură cu soluționarea pe fond a litigiului;
3. dispozițiile legale să nu fi fost declarate neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

Curtea constată că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate privind sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 în raport de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, având în vedere că neconstituționalitatea se referă la un act normativ în vigoare, că dispozițiile invocate au legătură cu soluționarea pe fond a litigiului și că aceste dispoziții nu au fost declarate anterior ca fiind neconstituționale.

Cu privire la cea de-a doua condiție, respectiv să aibă legătură cu obiectul cauzei, se constată că acestea au legătură cu obiectul cauzei, având în vedere că prima instanță a soluționat cauza în raport de dispozițiile legale, respectiv art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, pe care le-a considerat aplicabile în litigiul dedus judecării și în raport de care a respins acțiunea formulată de persoana îndreptățită ca fiind tardiv formulată.

Astfel, se constată că, deși reclamantul a solicitat soluționarea pe fond a notificării și și-a întemeiat acțiunea pe dispozițiile art. 26 din Legea nr. 10/2001, instanța a invocat din oficiu aplicabilitatea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, apreciind că, în raport de cadrul legislativ și de scopul acțiunii promovate - soluționarea pe fond a notificărilor formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 - sunt incidente în cauză dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

Astfel, acțiunea promovată a fost soluționată având în vedere dispozițiile menționate, iar apelantul-reclamant nu a criticat prin motivele de apel această împrejurare, motiv pentru care la judecarea apelului, instanța de judecată va avea în vedere dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 pentru stabilirea mijloacelor procedurale avute la îndemână de reclamant și regimul juridic aplicabil.

În ceea ce privește cea de-a treia condiție, Curtea învederează că nu s-a pronunțat nicio decizie de neconstituționalitate pe acest aspect, deși au existat sesizări ale Curții Constituționale.

Astfel, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin *decizia nr. 393/2014 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 33 alin. (1) și (2) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013* privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 598 din 11 august 2014 prin care a învederat că „termenele introduse prin prevederile art. 33 din Legea nr. 165/2013 au ca scop eficientizarea procedurilor administrative și, în final, respectarea drepturilor tuturor persoanelor interesate, reprezentând în același timp un scop legitim. Acestea sunt termene pe care legiuitorul și le-a asumat și pe care trebuie să le respecte, fără a interveni pentru amânarea aplicării lor, pentru că, în acest fel, s-ar goli de conținut dreptul consacrat de norma criticată și s-ar anula însuși scopul legii. Ca atare, Curtea a constatat existența unui raport de proporționalitate rezonabil între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea acestuia.

24. De asemenea, Curtea a reținut că, potrivit expunerii de motive a Legii nr. 165/2013, la stabilirea termenelor prevăzute de prevederile art. 33 din acest act normativ s-au avut în vedere procedurile administrative necesare implementării noului cadru legislativ, alocările de resurse materiale și umane pentru ca autoritățile locale și centrale să își îndeplinească obligațiile legale prevăzute de noua reglementare, numărul mare de cereri și posibilitatea

completării cu înscrisuri a dosarelor depuse la entitățile investite de lege. Așa fiind, Curtea a constatat că tratamentul juridic diferențiat instituit de textul de lege criticat are o justificare obiectivă și rezonabilă, astfel încât nu se constituie într-o încălcare a dispozițiilor constituționale ale art. 16 privind egalitatea. Prin urmare, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 33 alin. (1) și (2) din Legea nr. 165/2013 raportat la dispozițiile art. 16 din Constituție este neîntemeiată.

De asemenea, a fost pronunțată *Decizia nr. 181/2015 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 33 alin. (1) și (2) și art. 35 din Legea nr. 165/2013, publicată în Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 395 din 05 iunie 2015.*

În considerentele deciziei, s-a reținut că „În ce privește dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013, criticate prin faptul că ignoră dreptul la acțiune născut în temeiul vechii legislații, ca urmare a nesoluționării notificării în termenele prevăzute de art. 25 și art. 26 din Legea nr. 10/2001, Curtea constată că aceste critici nu pot fi reținute. În jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a statuat constant, cu valoare de principiu, că regula constituțională a liberului acces la justiție semnifică faptul că orice persoană poate sesiza instanțele judecătorești în cazul în care consideră că drepturile, libertățile sau interesele sale legitime i-au fost încălcate, iar nu faptul că acest drept de acces la justiție nu poate fi supus niciunei condiționări (a se vedea, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 283 din 27 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 366 din 30 mai 2012). În acest caz, condiționarea o reprezintă necesitatea împlinirii termenelor prevăzute la art. 33 din Legea nr. 165/2013. Prin Decizia nr. 685 din 26 noiembrie 2014, precitată, par. 23, Curtea a arătat că, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, persoanele interesate se puteau adresa justiției pentru atacarea refuzului nejustificat doar în temeiul Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. XX din 19 martie 2007, pronunțate într-un recurs în interesul legii, prin care recunoscuse, în lipsa unei reglementări legale exprese, această posibilitate. Or, art. 35 alin. (2) nu face altceva decât să normativizeze această posibilitate consacrată doar pe cale jurisprudențială, stabilind un cadru procesual în care acest drept să fie exercitat, în contextul economico- financiar al statului român descris în expunerea de motive a Legii nr. 165/2013 și având în vedere și cele reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea din 12 octombrie 2010 pronunțată în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României”.

Din analiza jurisprudenței Curții Constituționale, instanța de judecată reține că scopul instituirii termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 a fost stabilit în favoarea autorităților locale și centrale pentru a-și îndeplini obligațiile legale prevăzute de noua reglementare, numărul mare de cereri și posibilitatea completării cu înscrisuri a dosarelor depuse la entitățile investite de lege. De asemenea, această dispoziție reprezintă, în viziunea Curții Constituționale, o dispoziție de favoarea, având în vedere că notificările formulate trebuie soluționate la expirarea termenului de către autoritățile locale.

Opinia instanței de judecată cu privire la excepțiile de neconstituționalitate invocate este în sensul că dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 sunt neconstituționale în raport de art. 1 alin. (5) din Constituție, având în vedere modul de reglementare a termenelor, în ceea ce privește data împlinirii acestora.

Astfel, potrivit art. 33 din Legea nr. 165/2013 „(1) Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:

a) în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;

b) în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;

c) în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data de 1 ianuarie 2014.

(3) Entitățile investite de lege au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților. Datele transmise de entitățile investite de lege vor fi centralizate și publicate pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților”.

Curtea constată că data la care încep să curgă termenele este prevăzută în mod expres de către legiuitor, însă în ceea ce privește durata termenului, respectiv de 12 luni, de 24 de luni sau de 36 luni nu este stabilită în concret, ci depinde de numărul cererilor înregistrate și nesoluționate la unitatea administrativ teritorială, fiind diferită în funcție de entitatea notificată.

Astfel, fiecare entitate notificată avea obligația legală de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

De asemenea, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților trebuia să centralizeze și publice pe pagina de internet denumirea fiecărei unități notificate și numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, în funcție de care se putea stabili data expirării termenului prevăzut de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013.

Curtea învederează că legiuitorul nu a stabilit termenul la care trebuie afișate informațiile menționate, fie pe site, fie la sediul instituțiilor respective și nici sancțiunea în cazul neîndeplinirii obligațiilor menționate, motiv pentru care în majoritatea cazurilor unitățile notificate nu și-au îndeplinit aceste obligații, înainte de expirarea termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013.

Curtea susține că nici Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților nu a publicat pe site-ul său informațiile respective într-un termen rezonabil de 6 luni de la data de 1 ianuarie 2014, data la care au început să curgă termenele respective.

În aceste condiții, Curtea constată că dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 *nu sunt clare, previzibile și accesibile*, deoarece persoana îndreptățită nu a avut cunoștință despre durata termenului care îi era aplicabil în situația sa concretă – 12 luni, 24 de luni sau 36 de luni- întrucât nu a avut acces la informațiile necesare privind numărul cererilor înregistrate și nesoluționate de entitatea respectivă.

Curtea învederează că nu se poate pretinde persoanei îndreptățite să respecte un termen în condițiile în care nu cunoaște durata acestuia din culpa exclusivă a entității deținătoare, care nu a afișat pe site-ul său informațiile necesare. Culpa entității deținătoare este cu atât mai evidentă în condițiile în care ar fi trebuit să soluționeze notificarea încă din anul 2001 și ar fi trebuit să își îndeplinească această obligație în termenul de grație stabilit de către legiuitor în favoarea entităților deținătoare prin adoptarea Legii nr. 165/2013.

În aceste condiții, deși dispozițiile legale aparent par clare, previzibile și accesibile, acestea sunt lipsite de claritate, previzibilitate și accesibilitate deoarece durata termenelor prevăzute pentru soluționarea notificărilor de către entitățile deținătoare nu este clară, ci depinde de factori obiectivi (numărul cererilor înregistrate și nesoluționate și denumirea entități notificate), dar și de factori subiectivi (îndeplinirea obligațiilor de către entitățile notificate de a centraliza și a afișa la sediul lor numărul notificărilor).

Bineînțeles, nu trebuie neglijată atitudine de pasivitate a entităților deținătoare care nu au soluționat notificările menționat de aproximativ 17 ani de zile și care au beneficiat de termenul de grație instituit prin Legea nr. 165/2013 în favoarea lor.

De asemenea, nu trebuie neglijat aspectul că persoanei îndreptățite i-a fost paralizat dreptul de acces la justiție în virtutea dispozițiilor art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013.

În raport de toate considerentele menționate, Curtea constată că reglementarea prin care persoana îndreptățită trebuie să își calculeze perioada în care entitatea prevăzută de lege

trebuie să îi soluționeze cererea nu întrunește cerințele de accesibilitate și previzibilitate atâta timp cât informațiile esențiale (numărul cererilor înregistrate și nesoluționate la fiecare entitate notificată) nu îi sunt inaccesibile acestuia, iar entitățile notificate nu au oferit aceste informații persoanelor îndreptățite.

Pentru considerentele expuse, va admite cererea de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 raportat la dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție.

**II. Cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în condițiile art. 519 Noul Cod de procedură civilă,
Deliberând:**

I. constată admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în conformitate cu prevederile art. 519 Cod procedură civilă, cu dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

1. În aplicarea și interpretarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, acțiunea formulată de persoana îndreptățită, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, conform Legii nr. 10/ 2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, acțiune promovată după expirarea termenului de 6 luni, este prescrisă sau tardivă?

2. După expirarea termenului de 6 luni, prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/ 2013 este afectat dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii sau persoana îndreptățită păstrează acest drept?

având în vedere următoarele considerente:

Potrivit art. 519 NCPC, „dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

Condițiile prevăzute de acest text de lege în mod cumulativ sunt îndeplinite, după cum urmează:

1. de lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor art.33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013. depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât:

Din expunerea succintă a procesului (*infra*, pct. II) rezultă că în litigiul de față, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate în temeiul Legii nr. 10/2001, a fost invocată din oficiu excepția tardivității promovării acțiunii întemeiate pe dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013. Curtea învederează că prima instanță a reținut aplicabilitatea acestor dispoziții în prezenta cauză, iar apelantul-reclamant nu a criticat prin motivele de apel această împrejurare, motiv pentru care la judecarea apelului, instanța de judecată va avea în vedere dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 pentru stabilirea mijloacelor procedurale avute la îndemână de reclamant și regimul juridic aplicabil.

Natura juridică a termenului de 6 luni prevăzut de dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 este relevantă pentru soluționarea cauzei de față, întrucât în raport de maniera de interpretare a acestor dispoziții legale depinde soluționarea apelului declarat în cauză în ceea ce privește posibilitatea persoanei îndreptățite de a formula o acțiune, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, conform Legii nr. 10/ 2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, acțiune promovată după expirarea termenului de 6 luni.

De asemenea, în raport de interpretarea dispozițiilor legale, se va statua cu privire la împrejurarea dacă, după expirarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/ 2013 (în ipoteza în care unitatea deținătoare nu emite nicio dispoziție prin care să soluționeze notificarea), persoana îndreptățită își păstrează dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii în temeiul notificării formulate sau îi este afectat acest drept subiectiv în substanța sa, cu consecința pierderii în mod definitiv și irevocabil a dreptului de a obține măsuri reparatorii.

S-a statuat că „admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile, indiferent dacă privește o normă de drept material sau o normă de drept procedural, este condiționată de împrejurarea că interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei.” (ICCJ, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, dec. nr. 1 din 18 noiembrie 2013). În altă cauză s-a reținut că justa interpretare și aplicare a dispozițiilor referitoare la prescripția extinctivă (instituție de drept material, de altfel), influențând accesul la cercetarea în fond a raportului juridic litigios, poate constitui obiectul unei hotărâri prealabile, chiar dacă excepția prescripției extinctive se invocă prin intermediul unei excepții procesuale (ICCJ, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, dec. nr. 7 din 27 aprilie 2015).

Rezultă că, potrivit concepției juste a instanței supreme, pot face obiectul sesizării potrivit art. 519 NCPC nu doar problemele de drept material, care privesc fondul raportului juridic dedus judecății, ci și problemele de drept procesual care sunt apte să influențeze, în funcție de maniera lor de rezolvare, dezlegarea pe fond a cauzei, în etapa procesuală în care se află.

De modul în care se stabilește interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 depinde dezlegarea apelului declarat în prezenta cauză: dacă Înalta Curte va interpreta că termenele menționate sunt termene legale procedurale, atunci este extrem de important dacă sancțiunea nerespectării acestora afectează sau nu în substanța sa dreptul subiectiv al părții de a obține măsuri reparatorii sau sancțiunea nerespectării termenelor își produce efectele numai pe plan procedural în sensul că persoana îndreptățită pierde calea procedurală reglementată de dispozițiile Legii nr. 165/2013, dar își păstrează dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii.

În cazul în care s-ar aprecia că sancțiunea nerespectării termenelor nu afectează în substanța sa dreptul subiectiv al părții de a obține măsuri reparatorii, atunci s-ar pune în discuție calea procedurală pe care ar putea să o exercite persoana îndreptățită în vederea valorificării acestui drept, respectiv exercitarea unei acțiuni care nu intră în câmpul de reglementare al art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

În raport de dezlegarea chestiunii de drept invocate, instanța de judecată poate tranșa soluționarea fondului litigiului dedus judecății în cadrul acțiunii având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, conform Legii nr. 10/ 2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen.

Dispozițiile legale relevante sunt enunțate *infra*, pct. IV 1., conform modelului de încheiere recomandat de Înalta Curte de Casație și Justiție (a se vedea <http://www.scj.ro/1274/Ghiduri-si-formulare-pentru-formularea-unei-sesizari-prealabile>).

2. problema de drept enunțată este *nouă*, deoarece s-a constatat că asupra acestei probleme punctuale Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat (cu titlu principal) printr-o altă hotărâre dată publicității, astfel cum rezultă din consultarea evidențelor și a motorului de căutare a jurisprudenței de pe site-ul www.scj.ro, site-ul oficial al instanței supreme, dar și din consultarea buletinelor de jurisprudență relevante.

În ce privește condiția noutății, în general, Curtea constată că, deși au existat două hotărâri ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv Decizia nr. 34 din data de 14 mai 2018 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin care a fost respinsă, ca inadmisibilă sesizarea, totuși Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat cu privire la chestiunea de drept invocată în prezenta sesizare.

În ceea ce privește cea de-a doua hotărâre, respectiv Decizia nr. 25/16 aprilie 2018 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Curtea constată că problema de drept dezlegată prin decizia menționată viza o chestiune de drept diferită de cea în discuție acum, întrucât s-a statuat cu privire la împrejurarea dacă sunt incidente dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 în cazul dosarelor returnate la entitățile investite cu soluționarea notificărilor, precum și momentul de la care încep să curgă termenele respective.

Curtea învederează că natura juridică a termenelor prevăzute de dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și sancțiunea nerespectării acestora asupra dreptului subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii nu a fost niciodată suspusă analizei Înaltei Curții de Casație și Justiție, prin nicio sesizare, motiv pentru care se apreciază că este întrunită condiția de admisibilitate.

Noutatea problemei de drept rezultă din caracterul normelor de drept nou-intrate în vigoare, din contextul legislativ nou și modificat față de cel anterior, ca urmare a modificărilor legislative impuse de Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României și care impun reevaluarea sau reinterpretarea normelor de drept incidente, iar instanțele nu au dat încă o interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial.

În acest sens, se constată că nu s-a cristalizat o jurisprudență unitară și constantă în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită, situație care justifică interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în scopul prevenirii unei practici neunitare.

În acest moment, există riscul unei practici neunitare în privința sancțiunii nerespectării termenelor prevăzute de dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 asupra dreptului subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii în sensul că unele instanțe resping ca tardivă, acțiunea formulată de persoana îndreptățită având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, conform Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, iar alte instanțe soluționează pe fond acțiunile promovate.

3. problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare și nici unei alte sesizări pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi, 26.06.2018.

II. expunerea succintă a procesului:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul ... la data de ...2017 sub nr. ..., reclamanta, în contradictoriu cu pârâta, a solicitat ca prin hotărârea ce se va pronunța să se constate că reclamanta are calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii constând în restituire în natură sau, după caz, prin echivalent asupra imobilului - teren (...) mp si construcție (...) mp - situat în (...), București, conform legi 10/2001; obligarea (...) sa emită

decizia de despăgubire conform Art. II alin (5)-(8) din Legea 10/2001 (evaluarea imobilului la valoarea actuala de piața) cu privire la imobilul expropriat situat în (...), București, conform Legii 10/2001, obligarea paratei la cheltuielile de judecata ocazionate de acest proces.

În motivarea cererii sale, reclamanta a arătat că, în temeiul Legii nr. 10/2001, în data de ....2001 s-a formulat notificare de către autoarea lor (...), prin intermediul biroului executori judecătorești asociați (...), prin care s-au solicitat măsuri reparatorii pentru imobilul situat în (...), București, preluat către stat prin decretul de expropriere și trecerea în proprietatea statului a unor imobile, Nr. /1968, notificare atașată la dosar.

A menționat, de asemenea că în data de ....2017 a notificat Primăria Municipiului București, prin scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire, să emită decizia de despăgubiri aferenta dosarului nr. ... conform legii 10/2001, notificare rămasă fără nici un răspuns până la data prezentei cereri de chemare în judecata, notificare atașat la dosar.

Aduce la cunoștința instanței faptul că în data de ....2002, Ministerul de Interne/Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale a răspuns la adresa nr. ... a autoarei sale (...), a prin care aceasta solicită o copie a actului de vânzare cumpărare autentificat la Tribunalul ... la Nr..... a terenului și construcției de la adresa (...), București.

Depune în copie decretul de expropriere nr....., prin care imobilul de la adresa (...), București a fost trecut în proprietatea statului, însoțit de răspunsul arhivelor naționale istorice centrale, precum și un extras certificat din „tabelul cuprinzând deținătorii ale căror imobile, situate în Municipiul București se expropriază și se trec în proprietatea statului”; la poziția nr. ... figurând ca expropriați: (...) cu imobilul expropriat de la adresa (...). București: teren ... mp și construcție .... mp.

(...) a primit precizări de la CGMB - Administrația Fondului Imobiliar ca urmare a cererii depuse nr. ...., referitoare la faptul dacă s-au acordat despăgubirii în valoare de ... lei, despăgubiri ridicate de foștii proprietari – (...) - în baza borderoului nr.....

Aceste plăți derizorii reprezentau o formă abuzivă de a restrânge cuantumul despăgubirilor, valoarea reală de piață fiind mult mai mare.

Față de înscrisurile enumerate mai sus și care există la dosarul de despăgubiri nr. aflat la Primăria Municipiului București a solicitat instanței obligarea acesteia să emită decizia de despăgubire, fata de imobilul expropriat - teren și construcție, conform art. 11 alin(5)-(8) din Legea nr. 10/2001 și să se constate că reclamanta are calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii.

În drept, s-au invocat dispozițiile art.2, art.3, art. 11. art. 26 din Legea 10/2001 și următoarele, art.411 alin (I)pct. 2, art.451 CPC, precum și celelalte dispoziții legale la care a făcut referire în cuprinsul prezentei cereri.

La data de ..., pârâțul a formulat și depus la dosar întâmpinare, prin care a invocat excepția lipsei capacității de folosință, *excepția tardivității formulării cererii*, iar pe fond a solicitat respingerea ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată.

La data de ..., reclamanta a *formulat cerere* prin care a solicitat în temeiul art.204 CPC, art.186 CPC, art. 148-151 CPC, art.192, art. 194-195 CPC:, modificarea cererii de chemare în judecata din dosarul nr. ... în sensul modificării paratului din cererea de chemare în judecata, precum și adăugarea unei cereri de repunere în termen.

Prin cererea de modificare a cadrului procesual pasiv, reclamanta a arătat că înțelege să se judece cu (...).

Tribunalul a calificat această cerere ca fiind o cerere de îndreptare a erorii materiale strecurate în cererea de chemare în judecată constând în omisiunea de a indica faptul că pârâta urma să fie reprezentată prin (...).

Față de această îndreptare a erorii a apreciat la același termen faptul că excepția lipsei capacității de folosință a rămas fără obiect.

Tribunalul a pus în discuție atât tardivitatea formulării cererii de repunere în termen cât și tardivitatea formulării cererii de chemare în judecată.

Prin sentința civilă nr. din pronunțată de (...) a respins, ca tardiv formulată cererea de repunere în termen formulată de reclamanta, în contradictoriu cu pârâta; a admis excepția tardivității și a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta în contradictoriu cu pârâta ca tardiv formulată.

Pentru a hotărî astfel, tribunalul a reținut următoarele:

Cu titlu prealabil, tribunalul a reținut că a fost investit cu o acțiune întemeiată pe dispozițiile art. 33 coroborate cu art. 35 alineatele 2 și 3 din Legea nr.165 /2013, potrivit căreia "(2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor. În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi."

Termenul instituit de art. 33 din Legea 165/2013 este un termen obligatoriu care s-a împlinit, în situația pârâtului, la data de 01.01.2017.

Astfel, reclamanta a investit instanța cu o acțiune având ca obiect obligarea pârâtei la emiterea dispoziții de restituire în natură sau prin măsuri compensatorii, conform Legii nr. 165/2013, pentru imobilul situat în București, (...) și care face obiectul dosarului administrativ nr. ... Prezenta acțiune a fost înregistrată pe rolul (...) la data de ...2017, după expirarea termenului de 6 luni prevăzut de lege, fiind depusă la poșta la data de (...).2017.

În ceea ce privește cererea de repunere în termen, Tribunalul a reținut că această cererea a fost formulată la data de ..., în ședință publică, cu nerespectarea dispozițiilor art. 186 C.p.civ. Potrivit acestor dispoziții legale, partea care a pierdut un termen procedural va fi repusă în termen numai dacă dovedește că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate. În acest scop, partea va îndeplini actul de procedură în cel mult 15 zile de la încetarea împiedicării, cerând totodată repunerea sa în termen.

Rezultă astfel că cererea de repunere în termen trebuia, la rândul său, să fie formulată la aceeași dată cu cererea de chemare în judecată.

Cum în cauză această cerere de repunere în termen a fost formulată mult ulterior, respectiv la aproximativ 4 luni de la data depunerii cererii de chemare în judecată, Tribunalul a respins-o, ca tardivă.

În ceea ce privește cererea de chemare în judecată, Tribunalul a reținut că, față de dispozițiile legale incidente în cauză, respectiv art. 33 din Legea nr.165/2013, aceasta este formulată tardiv.

Intr-adevăr, prin aceste dispoziții a fost reglementat un termen de 6 luni în interiorul căruia titularii/moștenitorii notificărilor formulate în baza Legii nr. 10/2001, puteau solicita în instanța civilă constrângerea pârâtei la soluționarea notificării și la emiterea deciziei de restituire în natură sau în echivalent a imobilelor ce fac obiectul Legii nr. 10/2001.

Potrivit dispozițiilor art. 185 C.p.civ., atunci când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, în afară de cazul în care legea dispune altfel. Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate. În speță, apelanta nu a invocat în termen, respectiv odată cu depunerea cererii de chemare în judecată, nici un motiv de imposibilitate a depunerii în termen a cererii și nici nu a făcut dovezi în acest sens.

Față de cele reținute, instanța a constatat că este tardiv formulată de către reclamantă cererea de chemare în judecată, urmând să admită excepția tardivității și, pe cale de consecință, să respingă această cerere ca tardivă.

Împotriva sentinței civile nr. din pronunțată de (...) au declarat apel apelanții (...).

În motivarea apelului, apelanții critică sentința pentru următoarele motive:

Consideră că pentru a fi respectate prevederile constituționale respectiv art.1 alin (5) și pentru ca cetățeanul să-și poată adapta conduita pentru respectarea legii, aceasta trebuie să fie clară, accesibilă și previzibilă, condiții pe care din redactarea și aplicarea în practică a articolelor art. 33 și 35 din Legea nr. 165/2018 se pot desprinde câteva aspecte care intră în contradictoriu cu cele 3 deziderate menționate.

Art. 33 din Legea nr. 165/2013 impune o obligație entităților investite de lege, enumerate la art.3 din lege, să soluționeze cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 și de a emite o decizie de admitere sau de respingere după cum urmează: a) în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri; b) în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri; c) în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri."

Consideră ca fiind neconstituționale, încălcând flagrant cele 3 deziderate necesare respectării art. 1 alin (5) din Constituția României; claritate, previzibilitate și accesibilitate, reglementările alin (3) ale art. 33, prin care legiuitorul cu o lipsă vădită de claritate și accesibilitate reglementează modul prin care cetățeanul căreia îi este adresată aceasta lege poate să intre în posesia informațiilor cu ajutorul cărora poate avea acces la o instanță de judecată în condițiile în care entitatea nu îi da un răspuns la dosarul depus sau îi dă un răspuns nesatisfăcător. (fiind necesar un calcul în funcție de numărul de dosare ale entității la care s-a depus cererea, număr de dosare care trebuie găsit pe site-ul entității, neprecizându-se nici pagina • www.pagina.ro • nici denumirea din subpagina site-ului entității unde putem găsi aceste informații).

Consideră că reglementarea prin care petentul trebuie să își calculeze perioada în care entitatea prevăzută de lege trebuie să îi soluționeze cererea este neconstituțional, afișarea sau neafișarea, pe site-ul entității fiind informații inaccesibile petentului, acesta nefiind informat cu claritate unde anume, domeniu, pagina, subpagina se pot găsi aceste informații, informarea generică ca aceste informații sunt undeva pe o pagină de internet, în opinia noastră, netrecând testul de constituționalitate impus de Art.1 alin(5) din Constituție.

În ceea ce privește art. 35 din Legea nr. 165/2013, care deși avea ca scop inițial soluționarea cererilor depuse privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, ulterior acest scop a fost ignorat/abandonat, deși concluziile instanței de la Strasbourg în cauza "Atanasiu și alții" au fost foarte clare, scopul cauzei pilot fiind rezolvarea miilor de dosare de retrocedare care se aflau pe rolul instanței CEDO) legiuitorul a considerat necesar ca după o hemoragie legislativă de suspendări, amânări, eşalonări să stabilească un termen de 6 luni pentru a ataca în instanța răspunsul entităților stabilite de lege.

Consideră că fiind neconstituțional art.35 din Legea nr. 165/2013, termenul de 6 luni fiind unul imposibil de calculat dacă începe să curgă de la 1.01.2014 sau 1.01.2015 sau de la care data începe să curgă având în vedere că entitatea la care a fost depus dosarul are sau nu are un număr anume de dosare publicat pe site-ul acesteia. Termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 este un virtual termen de prescripție a drepturilor persoanelor care au fost expropriate în regimul comunist.

Apelanții susțin faptul că instanța de fond a admis greșit excepția tardivității, respingând cererea în judecată ca fiind tardiv formulată, invocând dispozițiile art. 35. alin (2) din Legea nr. 165/2013, având în vedere considerentele expuse.

S-a pus în dezbateră părților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la aplicarea și interpretarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, pentru a dezlega problema de drept dacă acțiunea formulată de persoana îndreptățită, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, conform Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, acțiune promovată după expirarea termenului de 6 luni, este prescrisă sau tardivă? și dacă

2. După expirarea termenului de 6 luni, prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 este afectat dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii sau persoana îndreptățită păstrează acest drept?

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept:

În speță, apărătorul apelantei reclamante a solicitat admiterea solicitării instanței cu privire la hotărârea de dezlegare din partea Înalta Curte de Casație și Justiție a chestiunii de drept puse în dezbateră părților, fără a detalia argumentele.

Intimata, lipsă la termenul de judecată acordat, nu și-a exprimat punctul de vedere.

Având în vedere această situație, Curtea constată că nu este împiedicată sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu problema de drept, mai ales că, potrivit art. 520 alin. 10 Noul Cod de Procedură Civilă, acestea au din nou posibilitatea de a-și prezenta punctul de vedere cu privire la chestiunea de drept supusă judecării după ce li se comunică raportul ce va fi redactat în procedura de soluționare a prezentei sesizări.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată:

- 1. redarea normei de drept interne ce urmează a fi supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție**, cu indicarea exactă a actului normativ și materiei de drept căreia se circumscrie problema de drept:

Legea nr. 165/2013:

Art. 33 alin. (1)

„(1) Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:

- a) în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;
- b) în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;
- c) în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data de 1 ianuarie 2014.

(3) Entitățile investite de lege au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților. Datele transmise de entitățile investite de lege vor fi centralizate și publicate pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților”.

Art. 35 alin. (2)

„(2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor”.

2. prezentarea jurisprudenței proprii instanței, a jurisprudenței naționale /a altor state/comunitară/a drepturilor omului apreciate a fi relevantă pentru dezlegarea problemei de drept supuse analizei:

Decizia nr. 5 din 16 martie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție -

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 272 din 23 aprilie 2015, prin care s-au admis sesizările formulate de Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 37.758/3/2013 și Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 30.602/3/2013 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-a stabilit că: "În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în corelare cu art. 4, art. 33 - 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, este prematură cererea de chemare în judecată privind soluționarea pe fond a notificării nerezolvate de către entitatea deținătoare, cerere introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor din procedura prealabilă reglementate de acest act normativ.

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1.528 din Codul civil coroborate cu dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, este prematură cererea persoanei îndreptățite adresată instanței ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor reglementate de art. 33 din acest act normativ de obligare a unității deținătoare să soluționeze notificarea la împlinirea termenelor respective."

Decizia nr. 25 din 16 aprilie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție -

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 468 din 6 iunie 2018, prin care s-a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța - Secția I civilă, în Dosarul nr. 6.725/118/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, s-a stabilit că:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. II din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în cazul persoanelor îndreptățite la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care au optat pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii, se aplică în mod corespunzător termenele

prevăzute de art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, curg de la data înregistrării dosarelor returnate la entitățile investite cu soluționarea notificării.

Dacă cererea formulată conform art. II din Legea nr. 368/2013 nu poate fi soluționată prin restituirea în natură sau prin compensare cu alte bunuri, dispoziția/decizia inițială aflată în dosarul returnat de Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor continuă să producă efecte, fiind incidentă procedura măsurilor compensatorii sub formă de puncte prevăzută de capitolul III al Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare”.

În considerentele deciziei la paragrafele 68-70 se rețin următoarele: „68. Dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013 instituie anumite termene procedurale de soluționare a cererilor de către entitățile investite de lege cu atribuții în procesul de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv și înăuntrul cărora persoanele îndreptățite nu pot formula cereri în instanță (Decizia Curții Constituționale nr. 88 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014, paragraful 34). 69. Termenele instituite de dispozițiile art. 33 - 35 din Legea nr. 165/2013 sunt termene procedurale legale, imperative sau prohibitive și absolute”.

Decizia nr. 34 din 14 mai 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție -

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 570 din 6 iulie 2018, prin care s-a respins, ca inadmisibilă sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a IV-a Civilă în dosarul nr. 13.203/3/2016 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept dacă:

"În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, *poate fi sesizată instanța de judecată după împlinirea termenului de 6 luni instituit de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, ulterior împlinirii termenelor instituite prin art. 33 alin. (1) din această lege, cu o cerere de soluționare pe fond a notificării persoanei îndreptățite, notificare nesoluționată de către entitatea deținătoare, sau această cerere este tardivă, dat fiind că este formulată ulterior împlinirii termenului astfel instituit prin art. 35 alin. (2) din lege?*

În aplicarea art. 1.528 din Codul civil, raportat la art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, este tardivă sau nu cererea persoanei îndreptățite adresată instanței ulterior împlinirii termenului de 6 luni instituit de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, prin care se solicită obligarea unității deținătoare să soluționeze notificarea după împlinirea termenelor instituite prin art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 (obligație de a face)?"

În considerentele deciziei, s-a reținut că „problema tipului de acțiune aflat la dispoziția persoanei care se consideră îndreptățită ulterior împlinirii termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și eventuala tardivitate a introducerii acesteia sunt chestiuni care țin de instituții de drept procesual care nu au fost aplicate și nu au fundamentat în mod direct soluția adoptată în cauză, se constată

că nu se poate reține îndeplinirea condiției de admisibilitate a sesizării, anume ca aceasta să fie privitoare la o chestiune de drept de a cărei lămurire să depindă soluționarea pe fond a cauzei în care a fost ridicată”.

Dispozițiile art. 33, 34 și 35 ale Legii nr. 165/2013 au făcut obiectul unui număr foarte mare de dosare aflate pe rolul Curții Constituționale. Prezintă relevanță, strict pe problema analizată, Decizia nr. 113 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 391 din 23 mai 2016, Decizia nr. 685 din 26 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 92 din 4 februarie 2015, Decizia nr. 115 din 10 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 17 aprilie 2015 și Decizia nr. 225 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 382 din 19 mai 2016.

Curtea Constituțională a statuat asupra constituționalității dispozițiilor art. 4 teza întâi raportat la art. 33 și art. 35 din Legea nr. 165/2013, arătând că stabilirea prin art. 33 din Legea nr. 165/2013 a "noi termene în care entitățile investite trebuie să soluționeze notificările se înscrie în rațiunea pentru care legea însăși a fost concepută, aceea de a crea un mecanism care să confere eficiență procesului reparatoriu al măsurilor abuzive de preluare a unor imobile în timpul regimului comunist. Se asigură, în același timp, și certitudinea finalizării acestuia, inclusiv prin reglementarea legală expresă a posibilității persoanei care se consideră îndreptățită de a acționa împotriva refuzului nejustificat al entității de a răspunde la notificare, Legea nr. 165/2013 instituind, prin art. 35 alin. (2), ceea ce în vechiul cadru procesual era recunoscut doar pe cale unei decizii pronunțate ca urmare a soluționării unui recurs în interesul legii (Decizia nr. XX din 19 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 12 noiembrie 2007)".

În ceea ce privește art. 35 din Legea nr. 165/2013, prin aceleași decizii, Curtea Constituțională a statuat că textul de lege criticat conferă persoanelor interesate dreptul de a se adresa instanței pentru ca aceasta să se pronunțe asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și să soluționeze, de fapt, notificarea lăsată în nelucrare de entitatea investită de lege. Acest drept poate fi exercitat într-un interval de 6 luni, care începe să curgă de la expirarea termenelor prevăzute la art. 33, termene pe care Legea nr. 165/2013 le acordă entităților investite pentru soluționarea notificărilor. De asemenea, Curtea Constituțională a observat că, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, persoanele interesate se puteau adresa justiției pentru atacarea refuzului nejustificat doar în temeiul Deciziei nr. XX din 19 martie 2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțate într-un recurs în interesul legii prin care se recunoscuse, în lipsa unei reglementări legale exprese, această posibilitate. Or art. 35 alin. (2) nu face altceva decât să normativizeze această posibilitate consacrată doar pe cale jurisprudențială, stabilind un cadru procesual în care acest drept să fie exercitat, în contextul economico-financiar al statului român descris în expunerea de motive a Legii nr. 165/2013 și având în vedere și cele reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României.

Asupra modului în care acționează dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 sunt relevante considerentele Curții Constituționale care, prin Decizia nr. 113/2016, la paragraful 28, a subliniat că "termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu trebuie înțeles în sensul că numai după expirarea acestuia poate fi exercitată acțiunea împotriva actului entității administrative sau a refuzului nejustificat de emitere a acestuia, ci acesta este intervalul de timp în care persoana îndreptățită are posibilitatea de a se adresa instanței, având semnificația unui

termen procedural, de exercitare a dreptului de sesizare a instanței de judecată cu soluționarea acțiunii în realizarea dreptului"

3. punctul de vedere al completului de judecată asupra chestiunii de drept sesizate:

În opinia completului de judecată, se învederează că rațiunea legiuitorului român în adoptarea Legii nr.165/2013 a fost aceea de a institui o procedură administrativă, supusă unor termene legale, înăuntrul cărora entitățile prevăzute de art. 33 și art. 34 din lege au obligația soluționării cererilor înregistrate și nerezolvate până la data intrării în vigoare a acestui act normativ, cu modificările și completările ulterioare, în sensul emiterii unei decizii de admitere sau de respingere a acestora, urmând ca deciziile emise de acestea să fie supuse controlului judecătoresc.

Curtea învederează că procedura de restituire a imobilelor naționalizate a fost scindată în trei etape distincte obligatorii:

1. etapa administrativă, în cadrul căreia unitatea deținătoare soluționează notificarea prin emiterea unei dispoziții motivate.

2. etapa jurisdicțională, cea prevăzută de Legea nr. 10/2001 al cărei punct final (în cazul în care s-a stabilit calitatea de persoană îndreptățită și au fost excluse celelalte măsuri reparatorii prevăzute de lege – regula restituirii în natură și celelalte subsidiare și alternative, prin echivalent – compensare cu alte bunuri sau servicii), îl reprezintă hotărârea judecătorească prin care se analizează pe fond notificarea, din prisma condițiilor prevăzute de art. 1-3 din Legea nr.10/2001.

3. procedura execuțională derulată sub imperiul Titlului VII din Legea nr. 247/2005 de stabilire și plată, până la apariția Legii nr.165/2013.

Având în vedere că până la apariția Legii nr. 165/2013, nu au fost soluționate notificările formulate de persoanele îndreptățite, legiuitorul a stipulat termene distincte pentru entitățile notificate până la expirarea cărora acestea aveau obligația legală de a soluționa notificările cu care a fost investită.

Curtea constată că data la care încep să curgă termenele este prevăzută în mod expres de către legiuitor, însă în ceea ce privește durata termenului, respectiv de 12 luni, de 24 de luni sau de 36 luni nu este stabilită în concret, ci depinde de numărul cererilor înregistrate și nesoluționate la unitatea administrativ teritorială, fiind diferită în funcție de entitatea notificată.

Astfel, fiecare entitate notificată avea obligația legală de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

De asemenea, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților trebuia să centralizeze și publice pe pagina de internet denumirea fiecărei unități notificate și numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, în funcție de care se putea stabili data expirării termenului prevăzut de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013.

Curtea învederează că legiuitorul nu a stabilit termenul la care ar fi trebuit să fie afișate informațiile menționate, fie pe site, fie la sediul instituțiilor respective și nici sancțiunea în cazul neîndeplinirii obligațiilor menționate, motiv pentru care în majoritatea cazurilor unitățile notificate nu și-au îndeplinit aceste obligații, înainte de expirarea termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013.

Curtea susține că nici Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților nu a publicat pe site-ul său informațiile respective într-un termen rezonabil de 6 luni de la data de 1 ianuarie 2014, data la care au început să curgă termenele respective.

În aceste condiții, Curtea constată că dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 *nu sunt clare, previzibile și accesibile*, deoarece persoana îndreptățită nu a avut cunoștință despre durata termenului care îi era aplicabil în situația sa concretă – 12 luni, 24 de luni sau 36 de luni- întrucât nu a avut acces la informațiile necesare privind numărul cererilor înregistrate și nesoluționate de entitatea respectivă.

Curtea învederează că nu se poate pretinde persoanei îndreptățite să respecte un termen în condițiile în care nu cunoaște durata acestuia din culpa exclusivă a entității deținătoare, care nu a afișat pe site-ul său informațiile necesare.

Culpa entității deținătoare este cu atât mai evidentă în condițiile în care ar fi trebuit să soluționeze notificarea încă din anul 2001 și ar fi trebuit să își îndeplinească această obligație în termenul de grație stabilit de către legiuitor în favoarea entităților deținătoare prin adoptarea Legii nr. 165/2013.

În aceste condiții, deși dispozițiile legale aparent par clare, previzibile și accesibile, acestea sunt lipsite de claritate, previzibilitate și accesibilitate deoarece durata termenelor prevăzute pentru soluționarea notificărilor de către entitățile deținătoare nu este clară, ci depinde de factori obiectivi (numărul cererilor înregistrate și nesoluționate și denumirea entități notificate), dar și de factori subiectivi (îndeplinirea obligațiilor de către entitățile notificate de a centraliza și a afișa la sediul lor numărul notificărilor).

Bineînțeles, nu trebuie neglijată atitudine de pasivitate a entităților deținătoare care nu au soluționat notificările menționate de aproximativ 17 ani de zile și care au beneficiat de termenul de grație instituit prin Legea nr. 165/2013 în favoarea lor.

De asemenea, nu trebuie neglijat aspectul că persoanei îndreptățite i-a fost paralizat dreptul de acces la justiție în virtutea dispozițiilor art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, având în vedere *decizia nr. 5 din 16 martie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 272 din 23 aprilie 2015, prin care s-a statuat că este prematură cererea de chemare în judecată privind soluționarea pe fond a notificării nerezolvate de către entitatea deținătoare, cerere introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor din procedura prealabilă reglementate de acest act normativ.

În raport de toate considerentele menționate, Curtea apreciază că termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 constituie termene legale imperative stabilite în sarcina unităților deținătoare, înăuntru cărora acestea aveau obligația legală de a soluționa notificările cu care au fost investite, însă sancțiunea nerespectării acestora pe plan procesual civil nu există, nefiind menționată în cuprinsul dispozițiilor din Capitolul V din Legea nr. 165/2013. Singura sancțiune, care ar putea fi aplicabilă, este numai pe plan procesual penal, cu condiția să fie întrunite elementele constitutive ale vreunei infracțiuni în legătură cu serviciul.

În ceea ce privește termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr.

165/2013, Curtea învederează că acest termen a fost reglementat în favoarea persoanei îndreptățite. În intervalul de timp de 6 luni, persoana îndreptățită are posibilitatea de a se adresa instanței, având semnificația unui termen procedural, de exercitare a dreptului de sesizare a instanței de judecată cu soluționarea acțiunii în realizarea dreptului.

Astfel, termenul de 6 luni este un termen procedural legal, însă sancțiunea nerespectării acestuia constă numai în decăderea persoanei îndreptățite de a formula acțiunea întemeiată pe dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

Opinia Curții este că expirarea termenului de 6 luni, prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 restricționează numai exercitarea acțiunii întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 165/2013, însă nu afectează dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii.

Astfel, titularul notificării nesoluționate de către unitatea deținătoare are posibilitatea să exercite alte căi procedurale în vederea valorificării dreptului său subiectiv de a obține măsuri

reparatorii, respectiv acțiunile, care nu intră în câmpul de reglementare a al Legii nr. 165/2013, ci sunt întemeiate pe dispozițiile art. 26 din Legea nr. 10/2001 având ca obiect constatarea refuzului entității să soluționeze notificare și obligarea acesteia să soluționeze notificarea, precum și acțiunea în soluționarea pe fond a notificării de către instanța de judecată.

Curtea învederează că legiuitorul a reglementat expres, prin dispozițiile art. 35 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, pentru situația în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și art. 34 din aceeași lege, **posibilitatea** persoanei care se consideră îndreptățită de a se adresa instanței judecătorești în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor. Prin folosirea sintagmei „se poate adresa”, legiuitorul a reglementat o normă cu caracter dispozitiv, și nu imperativ prin care a consacrat posibilitatea, nu obligația persoanei îndreptățite de a se adresa instanței de judecată în vederea soluționării pe fond a notificării. Curtea apreciază că această interpretare corespunde scopului pentru care a fost adoptată Legea nr. 165/2013, și anume pentru a oferi un răgaz entităților deținătoare să soluționeze notificările, și nu în scopul sancționării persoanelor îndreptățite, ale căror notificări nu au fost soluționate de aproximativ 17 ani de zile.

În caz contrar, dacă s-ar aprecia că, la expirarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, persoana îndreptățită este decăzută din dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii, în condițiile în care notificarea sa nu a fost soluționată timp de 16 ani de zile, în condițiile în care entitatea deținătoare nu și-a respectat obligația de a soluționa notificarea la expirarea termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 (termene stabilite exclusiv în favoarea acestora) și în condițiile în care accesul persoanei îndreptățite la justiție a fost paralizat, ca efect al deciziei nr. 5 din 16 martie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, atunci s-ar crea un dezechilibru evident și nepermis față de titularii notificărilor nesoluționate.

Astfel, Curtea apreciază că nu ar fi respectat criteriul proporționalității, pe de o parte, între intervalul de timp avut la dispoziție de unitățile deținătoare să soluționeze notificările și termenul de 6 luni, în lăuntru căruia persoanele îndreptățite ar fi trebuit să formuleze acțiunea întemeiată pe dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

Având în vedere considerentele expuse, opinia Curții este în sensul că acțiunea formulată de persoana îndreptățită având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate acțiune, întemeiate pe dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 promovată după expirarea termenului de 6 luni este tardivă. Însă, sancțiunea nerespectării termenului de 6 luni este o sancțiunea cu efect pe plan procedural, în sensul că titularului notificării îi este limitat dreptul de a sesiza instanța de judecată în temeiul Legii nr. 165/2013, însă păstrează dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii, care poate fi valorificat prin acțiuni care nu intră în câmpul de reglementare al Legii nr. 165/2013, ci acțiunii întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 10/2001.

Pentru aceste motive, văzând dispozițiile art. 519 și ale art. 520 alin.2 NCPC,

DISPUNE

I. Admite cererea de sesizare a Curții Constituționale cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 raportat la dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție.

Dispune sesizarea Curții Constituționale în vederea soluționării excepției de neconstituționalitate.

II. Dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în condițiile art. 519 Noul Cod de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

1. În aplicarea și interpretarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, acțiunea formulată de persoana îndreptățită având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, conform Legii nr. 10/ 2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, acțiune promovată după expirarea termenului de 6 luni, este prescrisă sau tardivă?

2. După expirarea termenului de 6 luni, prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/ 2013 este afectat dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii sau persoana îndreptățită păstrează acest drept?

Dispune înaintarea prezentei încheieri către Înalta Curte de Casație și Justiție, la care se atașează următoarele înscrisuri, conforme cu originalul: copie a cererii de chemare în judecată formulată în prezenta cauză, copie a sentinței nr. ... pronunțată de (...) în această cauză și copie a motivelor de apel.

Dispune suspendarea judecării, conform prevederilor art. 520 alin. (2) Cod procedură civilă.

Fără cale de atac.

Pronunțată în ședință publică, azi ....

PREȘEDINTE

JUDECĂTOR

GREFIER